Verificatieprotocol voor het aantonen van CO_2 levering aan de glastuinbouw

1. Inleiding

Vanaf de SDE++ 2021 is het mogelijk om subsidie aan te vragen om bij installaties CO_2 af te vangen en te leveren aan de glastuinbouw.

Dit verificatieprotocol beschrijft de eisen aan het verificatieproces om na te gaan of de afgevangen hoeveelheid CO_2 daadwerkelijk is geleverd aan de glastuinbouw. Voor de individuele leveringen moet dit duidelijk worden.

De producent overlegt hiervoor aan RVO een jaarlijks verificatierapport met de individuele leveringen. Een verificatie als bedoeld in artikel 3, onderdeel 3, van de Verordening verificatie en accreditatie emissiehandel geeft hierbij een verklaring af over de hoeveelheid CO_2 in dat jaar is geleverd aan de glastuinbouw. Uiterlijk vier maanden na afloop van het kalenderjaar moet het verificatierapport aan de Minister (in deze: RVO) aangeleverd worden

Dit verificatieprotocol beschrijft de stappen voor de verificateur om tot de verklaring te komen.

2. Aantonen van CO_2 levering aan de glastuinbouw

Een producent die wil aantonen dat de afgevangen CO_2 nuttig is aangewend, moet voor iedere levering CO_2 kunnen aantonen dat deze is afgezet in de glastuinbouw in Nederland. Dit aantonen doet hij door per kalenderjaar een verificatierapport op te laten stellen.

2.1 Administratie ten behoeve van de verificaties

De producent is verantwoordelijk voor de naleving van de eisen van dit verificatieprotocol en voor de volledigheid en juistheid van de informatie die van belang is voor de verificatie ten behoeve van het verificatierapport. De producent heeft vastgelegde procedures die dit borgen.

Onderdeel hiervan is het voeren van een administratie waaruit blijkt dat minimaal het volgende omvat:

- Aanwezigheid van (schriftelijk) vastgelegde procedure(s) voor het borgen van de naleving van de eisen van dit verificatieprotocol en voor de volledigheid en juistheid van de informatie die van belang is voor de verificaties;
- Een overzicht van de leveringen CO_2 en een bewijzen aan de hand van transportdocumenten die aantonen dat de geleverde hoeveelheden zijn ingezet in de glastuinbouw;

Op www.rvo.nl/SDE is een Excel-format voor de lijst van leveringen voor het verificatierapport beschikbaar. Dit format dient als voorschrift voor de wijze waarop de administratie ingericht moet zijn en daarmee ook welke informatie uit de administratie te halen moet zijn.

2.2 Definitie van een levering van CO_2 aan de glastuinbouw in Nederland

Een levering van CO_2 bestaat uit een levering van de afvanglocatie aan de transporteur en een aflevering aan de eindgebruiker (glastuinbouw). Er kan sprake zijn van tussenleveringen aan een tijdelijke opslag of op een transportnetwerk voordat deze wordt afgeleverd aan de eindgebruiker.

De geleverde CO_2 moet nuttig aangewende koolstofdioxide zijn, zoals staat beschreven in artikel 1 van de algemene uitvoeringsregeling:

Nuttig aangewende koolstofdioxide: koolstofdioxide die wordt aangewend voor koolstofdioxidebemesting in tuinbouwkassen, voor zover daarmee uitsluitend het gebruik van fossiele brandstoffen voor koolstofdioxidebemesting wordt voorkomen;

In het Besluit stimulering duurzame energietransitie en klimaat wordt zowel in artikel 2, lid 7, onderdeel c als in artikel 55f, lid 3, onderdeel a vermeld dat de vermindering van het broeikasgas moet plaatsvinden in Nederland.

3. Eisen aan de verificatieprocedures ten behoeve van de jaarverklaring

Verificatie ten behoeve van de jaarverklaring vindt jaarlijks plaats na afloop van het kalenderjaar waarop de verificatie betrekking heeft.

De uitvoering van de jaarverificatie vindt, indien noodzakelijk, op locatie plaats.

3.1 Stap 1: Planning en risicoanalyse

De eerste stap in het verificatieproces is het bepalen van het type verificatie en de scope van de verificatie (3.1.1) en het beoordelen van mogelijke risico's (3.1.2).

3.1.1 Inzicht in de scope en omvang verificatie

De verificateur overlegt met de CO_2-producent om inzicht te verwerven in:

- Activiteiten van de CO_2-producent;
- Tijdsperiode waarop de verificatie betrekking heeft;
- Type en gemeten volumes van geleverde CO_2;
- Opgestelde lijst met leveringen ten behoeve van de jaarverklaring (in te sturen aan RVO);
- Overige bijzonderheden (calamiteiten, schorsingen, ontbrekende rapportages, personeelswisselingen, etc.).

Hierna wordt de scope en omvang van de verificatie vastgesteld. Dit overleg vindt dus logischerwijs plaats voordat een contract voor de verificatie wordt afgesloten.

Bij het opstellen van het contractvoorstel voor de CO_2-producent en de uiteindelijke uitvoering moet de verificateur de volgende uitgangspunten hanteren:

• Minimale tijdsbesteding van de verificatie is een halve dag; Tenzij op de locatie van de CO_2-producent/leverancier controle dient plaats te vinden. Als de controle op kantoor van de verificateur kan plaatsvinden, dan kan met minimale tijdsbesteding worden volstaan.
• Deze tijdsbesteding dient te worden uitgebreid indien vooraf al duidelijk is dat de omvang van te controleren leveringen en/of de complexiteit van de administratie hiertoe aanleiding geeft;
• Deze tijdsbesteding dient ook te worden uitgebreid indien tijdens de verificatie blijkt dat de omvang van te controleren leveringen en/of de complexiteit van de administratie hiertoe aanleiding geeft.

3.1.2 Risicoanalyse

Voorafgaand aan elke verificatie moet een risicobeoordeling worden uitgevoerd door de verificateur. Het doel van deze risicobeoordeling is het bepalen van het risicoprofiel en mogelijke specifieke aandachtspunten ten behoeve van het verificatieplan en de uitvoering van de verificatie.

De te beschouwen risico aspecten en de indicatoren voor hoge risico's zijn opgenomen in tabel 1.

De risicobeoordeling kan worden uitgevoerd op basis van een inspectie van de administratie. De verificateur documenteert de resultaten van de risicobeoordeling en de informatie (inclusief bronnen) waarop die beoordeling is gebaseerd.

Tabel 1 Risico-aspecten en indicatoren voor hoog risico bij de verificatie.

Risico-aspect ter beoordeling	Risico-indicatoren ter beoordeling
Rapportages van voorgaande verificaties	Openstaande afwijkingen of beperkingen van de afgegeven verklaring
Administratieve organisatie voor beheer en registratie van inkomende leveringen	Organisatie kan niet duidelijk kenbaar maken op welke wijze de administratieve organisatie wordt uitgevoerd en/of is niet eenduidig ingericht
Interne proces voor opstellen van lijst met inkomende leveringen ten behoeve van de jaarverklaring	Organisatie kan niet duidelijk kenbaar maken op welke wijze de lijst met leveringen ten behoeve van de jaarverklaring is opgesteld en/of wijze is niet correct
Kwaliteitsborging van metingen en toegepaste data in administratie en opgestelde lijst met inkomende leveringen ten behoeve van de jaarverklaring	Organisatie kan niet duidelijk kenbaar maken op welke wijze de kwaliteitsborging van relevante metingen en toegepaste data is geborgd
Interne beheersmaatregelen op administratieve organisatie inclusief het opstellen van de lijst met inkomende leveringen ten behoeve van de jaarverklaring	Organisatie heeft geen of onvoldoende interne beheersmaatregelen ingericht. Bijvoorbeeld is geen of onvoldoende sprake van interne controles middels een vier-ogen principe, interne audits etc.

3.2 Stap 2: ontwikkeling verificatieplan

De tweede stap in het verificatieproces is het ontwikkelen van het verificatieplan. De verificateur ontwikkelt het verificatieplan op basis van de verzamelde informatie en de opgestelde risico- analyse in Stap 1.

Het verificatieplan bevat tenminste:

- Doelstellingen en scope van de verificatie;
- Naam, functie en verantwoordelijkheden van de leden van het verificatieteam;
- Te bezoeken locatie(s);
- Een verificatieprogramma waarin de aard en scope van de verificatieactiviteiten worden beschreven, alsook het tijdstip en de manier waarop deze activiteiten moeten worden uitgevoerd (bijv. te beoordelen documenten en te interviewen personeelsleden).

Het verificatieplan wordt voorafgaand aan de uitvoeringsfase aan de CO_2-producent toegezonden.

3.2.1 Verificatieprogramma

Het verificatieprogramma voor de verificatie dient tenminste te voorzien in een controle van de volgende aspecten;

a) Aanwezigheid van overzichtslijst met alle leveringen aan de glastuinbouw en hierbij inzichtelijk zijn:
b) Bewijs van fysieke levering, bijvoorbeeld in de vorm van facturen, transport- en weegbonnen.
c) Meetrapporten hoeveel CO_2 is afgevangen

De controle van de aspecten genoemd onder a), betreft altijd een 100% controle door de verificateur. De omvang van de controle van de aspecten genoemd onder b) en c) zijn afhankelijk van de uitkomsten van de risicoanalyse zoals uitgevoerd in stap 1, hierbij dient te worden aangehouden:
• Bij één of meerdere vastgestelde hoog-risico-indicatoren: 100% controle voor alle aspecten;
• Bij geen vastgestelde hoog-risico indicatoren: een steekproef zoals beschreven in par. 3.2.2 Voorwaarde hiervoor is dat de datapopulatie homogeen is. Indien de populatie niet homogeen is, dan dient deze opgesplitst te worden zodat de deelpopulatie homogeen wordt. Als alternatief kan een 100% controle worden uitgevoerd.

3.2.2 Mate van zekerheid en steekproefomvang

De verificateur moet bij de uitvoering van een verificatie die tot een verificatieverklaring leidt ten minste een 'redelijke mate van zekerheid' vaststellen. Een 'redelijke mate van zekerheid' vereist bewijsvergaringsactiviteiten tot een niveau waarbij de verificateur een positieve verklaring kan afgeven met betrekking tot het voldoen aan de gestelde eisen.

De door de verificateurs toe te passen **materialiteitsgrens** is vastgesteld op 2%. De materialiteitsgrens is gedefinieerd als 'de kwantitatieve drempel of grenswaarde waarboven onjuistheden, afzonderlijk of in combinatie met andere onjuistheden, door de verificateur als materieel worden beschouwd'.

Een **materiële afwijking** is gedefinieerd als een onjuistheid die, afzonderlijk of in combinatie met andere onjuistheden, de gestelde materialiteitsgrens overschrijdt.

Acceptatie van materiële afwijkingen bij een 100% controle.
Op basis van voornoemde materialiteitsgrens kunnen bij een 100% controle materiële afwijkingen worden geaccepteerd tot maximaal 2% van het totale tonnage geleverde CO_2 in de periode waarop de verificatie betrekking heeft.

Acceptatie van materiële afwijkingen bij controle door middel van een steekproef
Indien een verificatie voldoet aan de gestelde voorwaarden voor het uitvoeren van een steekproef controle in plaats van een 100% controle, dan dient hiervoor een steekproefomvang te worden toegepast zoals gespecificeerd in Tabel 2. Deze steekproefomvang is gebaseerd op 'General Inspection Level II (normal inspection)' en tabel 1 en 2A van de ISO 2859-1, blz. 19/20.

Tabel 2 Steekproefomvang gebaseerd op ISO 2859-1.

Omvang populatie (aantal administratieve leveringen)	Omvang steekproef
2 – 8	2
9 – 15	3
16 – 25	5
26 – 50	8
51 – 90	13
91 – 150	20
151 – 280	32
281 – 500	50

Op basis van voornoemde materialiteitsgrens kunnen bij een steekproefcontrole ook materiële afwijkingen worden geaccepteerd tot maximaal 2%. Dit is echter beperkt tot 2% van de totale hoeveelheid CO_2 (tonnage) van de omvang van de steekproef.

Dit betekent dat tot een massa van 2% van de totale tonnages in de steekproefomvang, het eventueel ontbreken of onvolledig zijn van bewijzen van CO_2 afgezet in de glastuinbouw.

3.3 Stap 3: Uitvoering

De derde stap in het verificatieproces is de uitvoering van de verificatieactiviteiten conform het opgestelde verificatieplan zoals hiervoor beschreven. Daarbij gaat het om:
• toetsing op controle-aspecten zoals benoemd in paragraaf 3.1.1 of 3.1.2 met een materialiteitsniveau zoals benoemd in paragraaf 3.2.2
• het documenteren van beoordeeld bewijsmateriaal.

Kwaliteit en aard van het bewijs

Verificateurs moeten toereikend en geschikt nalevingsbewijs verkrijgen om hun conclusies op te baseren. “Toereikend” verwijst naar de kwantiteit van het bewijs die nodig is om tot een conclusie te komen. “Geschikt” staat voor de relevantie en betrouwbaarheid van dit bewijs.

Verificateurs moeten hun professioneel oordeel gebruiken en professionele scepsis toepassen bij het evalueren van de kwantiteit en kwaliteit van het bewijs, en daarmee de toereikendheid en geschiktheid ervan, om de verificatieconclusies te onderbouwen. Het bewijs moet worden beoordeeld op basis van zijn aard en de bron waaraan het is ontleend.

Afwijkingen

Indien bij de uitvoering wordt vastgesteld dat de CO2-producent niet voldoet aan één of meerdere vereisten zoals beschreven in dit protocol, dan dient voor de betreffende vereiste door de verificateur een afwijking te worden vastgesteld. Bij vaststelling van de afwijking dient deze getoetst te zijn tegen de materialiteitscriteria zoals beschreven in 3.2.2

Vastgestelde afwijkingen worden door de verificateur besproken met de CO2-producent.

De CO2-producent krijgt de mogelijkheid om vastgestelde afwijkingen weg te nemen middels het aanleveren van aanvullend bewijs. Indien dit niet mogelijk is of onvoldoende toereikend is, bestaat de mogelijkheid van het doorvoeren van correcties en/of aanpassingen in de administratie. Hieronder is inbegrepen het beperken van de aangevraagde scope/omvang van de verificatie. Indien dit gedaan wordt zal de verificateur moeten beoordelen of als gevolg van de doorgevoerde correcties en/of aanpassingen een nieuwe (her)verificatie noodzakelijk is. Hiervoor dient stap 2 en 3 van het verificatieproces (deels) opnieuw doorlopen te worden.

Bij de planning van een dergelijke nieuwe (her-)verificatie moet rekening worden gehouden met de deadline voor het indienen van de jaarverklaring bij RVO en/of de deadline voor het indienen van het EU-ETS emissieverslag.

Voor deze aanvullende werkzaamheden moet de verificateur extra tijd beschikbaar hebben.

3.4 Stap 4: Conclusie en rapportage

De laatste fase van het verificatieproces start met het bespreken van de resultaten en voorlopige conclusies van de uitgevoerde verificatie door de verificateur met de CO2-producent.

Indien volgens het eindoordeel van de verificateur is aangetoond dat aan alle eisen is voldaan, geeft de verificateur een verklaring af en verstrekt hij tevens een meer gedetailleerd verificatierapport aan de CO2-producent. De jaarverklaring wordt door de CO2-producent zelf verstuurd als bijlage bij de lijst met leveringen aan de glastuinbouw die RVO verlangt. RVO behoudt zich het recht voor om de afgegeven jaarverklaring en een verklarende lijst met afnemers ook rechtstreeks bij de verificateur op te vragen.

Indien volgens het eindoordeel van de verificateur niet is aangetoond dat aan alle eisen is voldaan, geeft de verificateur geen verklaring.

3.4.1 Jaarverklaring

De jaarverklaring bevat tenminste de volgende informatie:

Algemeen

- Naam van de CO2-producent en adres van de installatie waarvoor de verificatie is uitgevoerd;
- Het verificatieprotocol waarop de jaarverklaring is gebaseerd;
- Het kalenderjaar waarop de jaarverklaring van toepassing is;
- Een beschrijving van de door de verificateur uitgevoerde werkzaamheden voor deze verificatie;
- Voor de in een kalenderjaar lijst van alle leveringen die is ingezet in de glastuinbouw, en een verklaring van de verificateur dat dit is gecontroleerd;
- Datum van afgifte van de jaarverklaring;
- Naam en handtekening van verantwoordelijke persoon binnen de verificatie.

4. Eisen aan verificateurs

Dit hoofdstuk specificeert de eisen aan verificateurs voor het uitvoeren van de verificatie. In de SDE++-uitvoeringsregeling staan de eisen gespecificeerd:

Artikel 7l lid 2

De subsidie-ontvanger overlegt aan de Minister een verificatierapport dat betrekking heeft op het voorgaande kalenderjaar, van een verificateur als bedoeld in artikel 3, onderdeel 3, van de Verordening verificatie en accreditatie emissiehandel uiterlijk vier maanden na afloop van het kalenderjaar waarop het verificatierapport betrekking heeft.

Artikel 1 begripsbepalingen

Verordening verificatie en accreditatie emissiehandel: Uitvoeringsverordening (EU) 2018/2067 van de Commissie van 19 december 2018 inzake de verificatie van gegevens en de accreditatie van verificateurs krachtens Richtlijn 2003/87/EG van het Europees parlement en de Raad (PbEU 2018, L 334).

Register van verstrekte jaarverklaringen

De verificateur houdt een register bij van alle verstrekte jaarverklaringen, met daarin de volgende informatie:

- Datum van de jaarverklaring;
- Naam en adres van de CO2-producent ten behoeve waarvan de jaarverklaring is verstrekt.